

Sygn. akt I ACz 1527/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2015 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Krajowego Stowarzyszenia (...) w K.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 22 czerwca 2015 roku, sygn. akt VII GC 89/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1527/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek strony pozwanej (...) spółki akcyjnej w W. o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że strona pozwana, pomimo ciężącego na niej prawnego obowiązku z art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nie wykazała, że nie posiada dostatecznych środków finansowych na poniesienie kosztów sądowych, które na obecnym etapie sprawy sprowadzają się do uiszczenia opłaty sądowej od apelacji w kwocie 40.000 zł. Strona pozwana nie uzupełniła wszystkich braków formalnych wniosku i nie przedłożyła dokumentów, które zostały wskazane przez Sąd w wezwaniu z dnia 29 maja 2015 r. Przedstawione przez stronę pozwaną dokumenty nie obrazują pełnej sytuacji finansowej pozwanej spółki. Strona pozwana spowodowała przez to brak możliwości oceny swojej sytuacji majątkowej przez Sąd. Ponadto Sąd Okręgowy stwierdził, że z przedłożonego bilansu wynika, że aktywa trwałe strony pozwanej na dzień 31 marca 2015 r. wynosiły ponad 724.000 zł, a aktywa obrotowe ponad 102.000.000 zł. Z kolei kapitał własny strony pozwanej po uwzględnieniu proponowanego zysku (pokrycia straty) za I kwartał 2015 r. wyniósł 94.358.540,34 zł. Wartości te wskazują na skalę możliwości finansowych strony pozwanej i znaczny rozmiar prowadzonej przez nią działalności. Sąd Okręgowy zauważył również, że z przedłożonych przez stronę pozwaną deklaracji dla podatków od towarów i usług za miesiące styczeń-kwiecień 2015 r. wynika, że strona pozwana wykazała nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym w wysokości 412.408 zł za każdy ze wskazanych miesięcy. Zdaniem Sądu Okręgowego strona pozwana mogła przeznaczyć na uiszczenie opłaty od apelacji środki finansowe zgromadzone z tytułu nadpłaty podatku należnego.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła strona pozwana, zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez błędne uznanie, że strona pozwana nie wykazała, że nie posiada dostatecznych środków na pokrycie kosztów sądowych, podczas gdy strona pozwana nie ma możliwości uiszczenia opłaty sądowej od apelacji w jakiegokolwiek części, gdyż w toku postępowania egzekucyjnego zostały zajęte jej rachunki bankowe, a strona pozwana nie dysponuje żadnymi środkami w formie gotówkowej.

W konkluzji strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Wniosła również o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci zawiadomienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla (...) w W. M. K. z dnia 21 maja 2015 r. sygn. akt Km 178/14 na okoliczność bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko stronie pozwanej z uwagi na to, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

W uzasadnieniu podała, że zgromadzony materiał dowodowy dowodzi, że pozwana spółka nie dysponuje wolnymi środkami finansowymi na poniesienie opłaty od apelacji. Na tą okoliczność przedłożyła zawiadomienia komorników sądowych o zajęciu wierzytelności oraz rachunków bankowych oraz zakazie wypłat. Przyznała, że nie dysponowała wszystkimi dokumentami żądanymi przez Sąd, dlatego ich przedłożenie nie było możliwe. Podała, że nie mogła przeznaczyć środków z nadpłaty podatku należnego, gdyż nadpłata nie została jej zwrócona, lecz zgodnie z mechanizmem rozliczeniowo-rozrachunkowym, została przeniesiona na następny okres rozliczeniowy. Powyższe znajduje potwierdzenie w zalegającej w aktach deklaracji podatkowej, gdzie w pozycji 51 jako kwotę do zwrotu na rachunek bankowy wskazany przez podatnika wskazano kwotę „0”. Powołała się również na konieczność realizacji zobowiązań wobec wierzycieli oraz na fakt, że prowadzona działalność gospodarcza przynosi same straty. Jej zobowiązania i pasywa są w wysokości zrównane z aktywami.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm.) osoba prawna może uzyskać zwolnienie od kosztów sądowych o ile wykaże, że nie posiada dostatecznych środków na ich poniesienie. To na wnioskującym zatem spoczywa ciężar udowodnienia, iż z uwagi na sytuację majątkową nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych. Rzeczą przede wszystkim wnioskodawcy jako zainteresowanego jest spełnienie ustawowych przesłanek w tym przedmiocie i wykazywanie zasadności złożonego wniosku. Osoba prawna, chcąc skorzystać z dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów winna udowodnić brak posiadania dostatecznych środków poprzez przedłożenie takiej dokumentacji na podstawie której sąd będzie mógł dokonać ustaleń stanu majątkowego wnioskodawcy i weryfikacji przedstawionych twierdzeń. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2007 r. I ACz 15/07). Niewystarczające udokumentowanie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych przez osobę prawną odnosi się do sfery dowodowej regulowanej przepisami o postępowaniu dowodowym (art. 227-234 k.p.c.), dlatego skutkiem zaniechania wnioskodawcy w tym zakresie jest oddalenie wniosku (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1998 r., sygn. akt III CZP 34/98).

Sąd Okręgowy trafnie orzekł o oddaleniu wniosku strony pozwanej w oparciu o art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, uznając, że strona pozwana nie podolała wskazanemu w tym przepisie obowiązkowi. W szczególności, skoro strona pozwana, wbrew obowiązkowi wynikającemu z wezwania Sądu doręczonego dnia 1 czerwca 2015 r. nie przedłożyła wszystkich dokumentów obrazujących jej aktualną sytuację finansową, nie przedłożyła bowiem wyciągów z rachunków bankowych za okres od 1 marca 2015 r. do dnia 25 maja 2015 r. oraz raportów kasowych za ten sam okres. Co prawda skarżąca w zażaleniu podniosła, że dokumenty te nie zostały przedłożone ze względu na to, że biuro, gdzie mieściła się jej siedziba zostało zajęte przez wynajmującego z uwagi na brak płatności za czynsz przez pozwaną i w wyniku tego strona pozwana straciła dostęp do całej dokumentacji spółki. Po ponownym udostępnieniu biura okazało się, że większość dokumentacji zaginęła. Twierdzenia pozwanej w tym zakresie nie zostały

jednak poparte żadnymi źródłami dowodowymi. Nawet jeśli faktycznie strona pozwana nie miała dostępu do swojego biura i część dokumentów zaginęła, to wskazać należy, że w zażaleniu przyznała, że posiada już dostęp do biura, a zatem za dalszy okres czasu powinna była przedłożyć wraz z zażaleniem brakującą dokumentację - raporty kasowe i wyciągi z rachunku bankowego chociażby za okres od dnia udostępnienia biura do dnia złożenia zażalenia, celem uwiarygodnienia złożonego wniosku w kontekście spełnienia przesłanki z art. 103 u.k.s.c. Wreszcie wskazać należy, że strona pozwana nie podnosi, że nie posiada środków finansowych na poniesienie opłaty sądowej od apelacji, lecz nie ma do nich dostępu ze względu na dokonane zajęcia komornicze i ustanowienie zakazu wypłat. Wbrew twierdzeniu pozwanej, sytuacja ta nie ma charakteru trwałego, co poniekąd wynika z treści zażalenia. Strona pozwana wskazała, że postępowanie egzekucyjne będzie umorzona na podstawie art. 824 par 1 ust 3 k.p.c. z uwagi na to, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych, które przekraczają kwotę 95.000 zł (k. 480 akt). Niewątpliwie umorzenie postępowania egzekucyjnego skutkuje uchYLENIEM zakazu wypłat oraz ustaniem zajęć komorniczych, co pozwoli spółce na przeznaczenie dostępnych środków pieniężnych na poniesienie kosztów sądowych w sprawie. Obowiązek uiszczenia kosztów sądowych nie może być bowiem traktowany jako mający charakter drugorzędny, zaspokajany dopiero wówczas, gdy strona posiada zbędne (tzn. wolne), nie przeznaczone na inne cele. Nie ma żadnych powodów, aby opłaty sądowe będące należnościami Skarbu Państwa miały być regulowane w ostatniej kolejności. Brak środków w rozumieniu art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nie oznacza braku tylko takich środków, których przeznaczenie na jakikolwiek cel jest zbędne.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.